

Latvijā selekcionēto un plašāk audzēto daudzgadīgo zālaugu un tauriņziežu šķirņu demonstrējums

LAP 2014.-2020. apakšpasākums “Atbalsts demonstrējumu
pasākumiem un informācijas pasākumiem”
7.lote Nr. 22-00-A00102-000014, līguma Nr. 10.2.1-20/22/P24

Sarmīte Rancāne
LBTU LPTF Zemkopības institūts

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Demonstrējuma mērķis:

nodemonstrēt dažādas zālaugu šķirnes, t.sk.,
vērtēt to: ražību, ziemcietību, ataugšanas
intensitāti, saglabāšanos zelmenī, agrīnuma
atšķirības u.c. šķirņu īpatnības.

Demonstrējuma izpildes laiks: 2022. gada
novembris – 2025. gada septembris

Darba uzdevumi

demonstrējuma mērķa sasniegšanai:

1. veikt daudzgadīgo zālaugu – stiebrzāļu un tauriņziežu šķirņu piedāvājuma izvērtējumu Latvijā;
2. iekārtot daudzgadīgo zālaugu un tauriņziežu šķirņu salīdzinājumu;
3. **veikt šķirņu agronomisko un fenoloģisko īpašību novērtējumu;**
4. **uzskaitīt šķirņu zaļās masas un sausnas ražu;**
5. veikt demonstrējuma ekonomisko novērtējumu, izvērtējot ieņēmumu palielinājumu vai samazinājumu;
6. **organizēt lauku dienas un semināru;**
7. apkopot iegūtos rezultātus un nodrošināt to publicitāti.

Metodika - demonstrējuma iekārtošana

06.-07.06.2023 demonstrējuma sēja, ievērojot vienīgās atšķirības principu – ŠĶIRNE.

Izmēģinājumā iekļautas Latvijā lopbarības zālaugu maisījumos

- plašāk pārstāvētās lopbarības tauriņziežu un stiebrzāļu sugas;
- audzētājiem biežāk piedāvātās šķirnes:, t.sk.,

- ✓ **tauriņzieži - 12 sugas, 50 šķirnes;**
- ✓ **stiebrzāles – 13 sugas, 45 šķirnes.**

2 atkārtojumi, viena lauciņa lielums – 8 m².

Metodika – augsnes analīzes

pH KCl	OV, %	P2O5	K2O	Mg	Ca
5.2	2.4	129	108	102	650

Augsnes kvalitāte jāvērtē regulāri, jo rādītāji mainās!!

Metodika - uzskaites

- **Zaļmasas un sausnas raža –**
izmantojot mazgabarīta zaļmasas kombainu Haldrup.

Vizuālie vērtējumi 10 ballu skalā:

- **ziemcietība;**
- **zelmeņa vispārējais vērtējums;**
- **ataugšanas intensitāte;**
- **saglabāšanās - zelmeņa segums;**
- **agrīnums – attīstības ritms;**
- **slimību noturība;**
- **..... u.c. šķirnei raksturīgās pazīmes.**

Sarkanais āboliņš

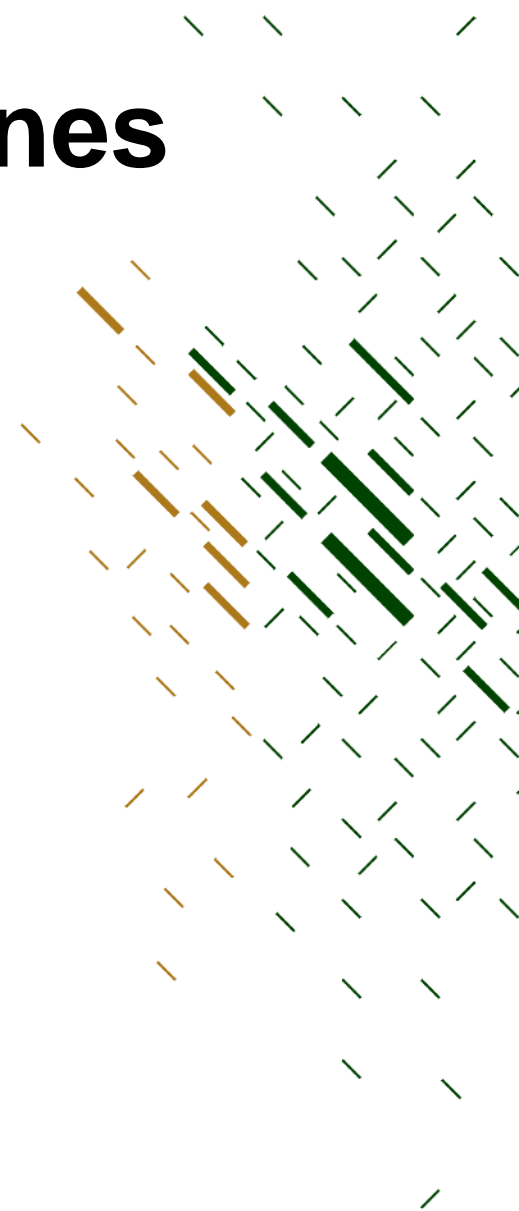
- ✓ **izplatītākais un viens no vērtīgākajiem tauriņziežiem**
Latvijā lopbarības sējumos - pamatkomponents
daudzgadīgo zālaugu maisījumos
- ✓ **salīdzinoši pieticīgs**
- ✓ **zelmenī saglabājas vidēji 2...3 gadus**

Sarkanā āboliņa šķirnes

1	Marita
2	Skrīveru tetra
3	Arija
4	Jancis
5	Raunis
6	Dižstende
7	Persp Nr.2016
8	Sandis
9	Dīvaja
10	Spurt
11	Respect
12	Violetta
13	Bonus
14	RGT Javva
15	Callisto

IMG_4795.HEIC
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Sarkanais āboliņš

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Baltais āboliņš

- ✓ **izcilas veģetatīvās vairošanās spējas** – labvēlīgos apstākļos ātri aizpilda tukšās vietas zelmēnī
- ✓ **ideāls komponents ganību zelmeņos** – labas ataugšanas spējas, noturība pret biežu noganīšanu/appļaušanu
- ✓ **mitrumprasīgs**

Atbalsta Zemkopības ministrija un
Lauku atbalsta dienests

IMG_4805.HEIC
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Baltā āboliņa šķirnes

26.04.24

Daile

Suduviai

Apolo

Tasman

Hebe

Apolo

Bastarda āboliņš

- ✓ **pieticīgāks-**
mazauglīgākām, mitrākām, skābākām augsnēm
- ✓ **seklāka sakņu sistēma –**
vairāk zarojas un izvietojas augsnes virskārtā

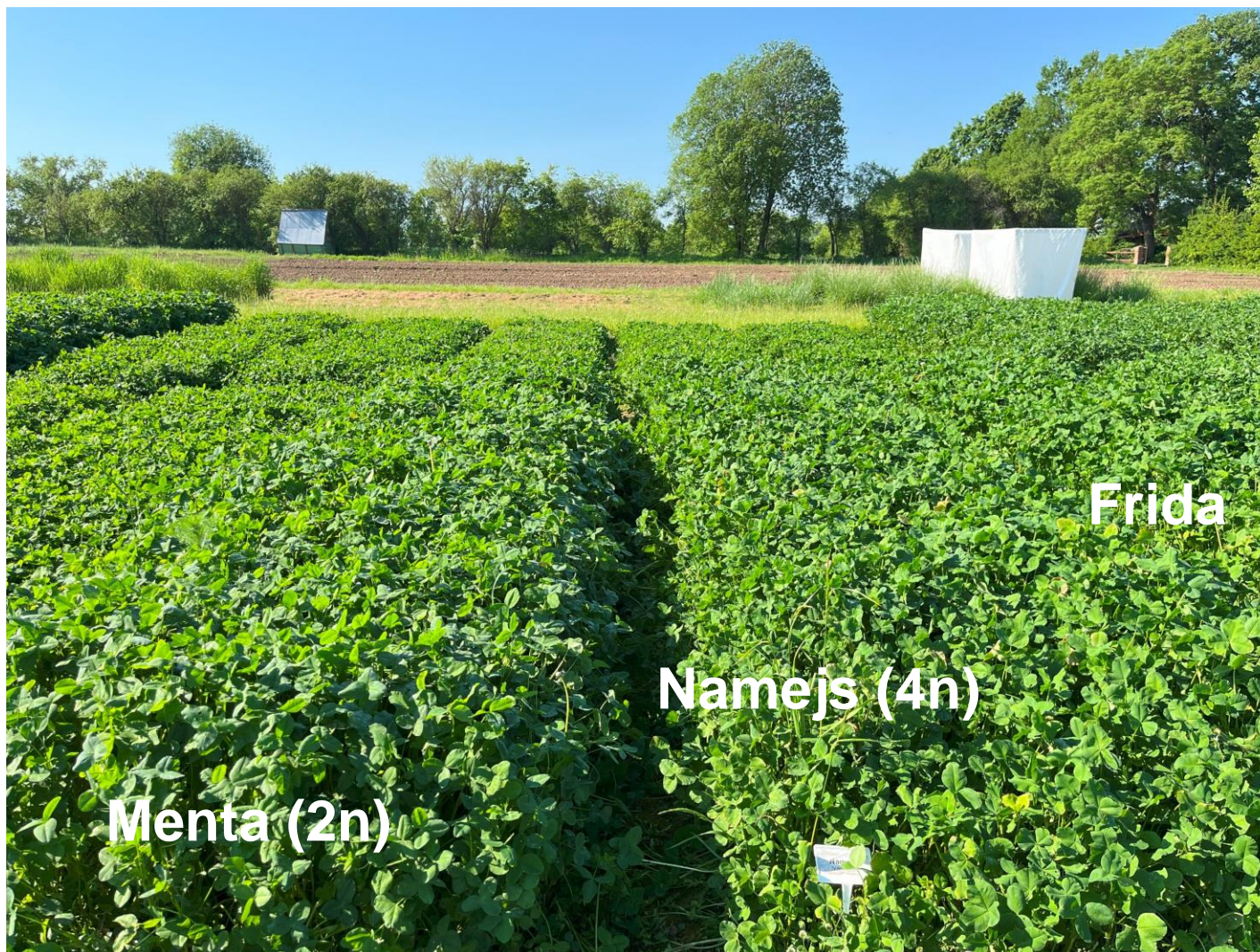
IMG_4801.HEIC
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Bastarda āboliņa šķirnes

Menta (2n)

Namejs (4n)

Frida

Lucerna

- ✓ **Ļoti ražīga**
- ✓ **Izcila lopbarības kvalitāte**
- ✓ **Ilggadīga**
(piemērotos apstākļos >5..6 gadi)
- ✓ **Sausumizturīga –**
ļoti dziļa sakņu sistēma
- ✓ **Necieš skābas augsnes!**
Augsnes pH KCl jābūt stabili >6!

N mēslojums - “starta deva” !?

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Lucernas šķirnes

Npk	Šķirne	Npk	Šķirne
1	Skrīveru	10	Gea
2	Sk Rasa	11	Vanda
3	Jogeva 118	12	SW4412Y
4	Eride	13	Birute
5	Zydrune	14	Artemis
6	Ludelis	15	Mezo
7	Power	16	Juurlu
8	Malvine	17	Viktorija
9	Eugenia	18	Arka

Atbalsta Zemkopības ministrija un
Lauku atbalsta dienests

Lucerna 23.05.2024

23.05.2024

Cigoriņš

Lucerna 20.08.2024

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Dažādi tauriņzieži - platlapji

Npk	Suga
1	Esparsete
2	Inkarnāta āboliņš
3	Baltais amoliņš
4	Daudzgadīgā lupīna (mazalkoloīdā)
5	Austrumu galega
6	Ragainais vanagnadziņš
7	Cigoriņš
8	Šaurlapu ceļmallapa

Atbalsta Zemkopības ministrija un
Lauku atbalsta dienests

Stiebrzāļu šķirņu salīdzinājums 15.aprīlī

Ganību airene

Ātraudzība! Ražība! Kvalitāte!

**Prasīga augšanas apstākļu ziņā –
siltums, mitrums, barības vielu nodrošinājums:**

- ✓ **necieš ilglaicīgu sausumu;**
- ✓ **necieš applūšanu;**
- ✓ **nav piemērota vieglām smiltis augsnēm.**

Ziemcietība vidēja.

Īsmūžīga – produktīvā ilggadība 3...5 gadi

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Ganību airenes šķirnes 15.aprīlī

Atbalsta Zemkopības ministrija un
Lauku atbalsta dienests

Ganību airenes šķirnes

Npk	Šķirne
1	Lp_stāvie_v
2	Lp GB 363/06
3	Casero
4	Delica
5	Lp PPP 2016/2019
6	Gunta
7	Spīdola
8	Barorlando
9	Lp PPP no M
10	Dzelme

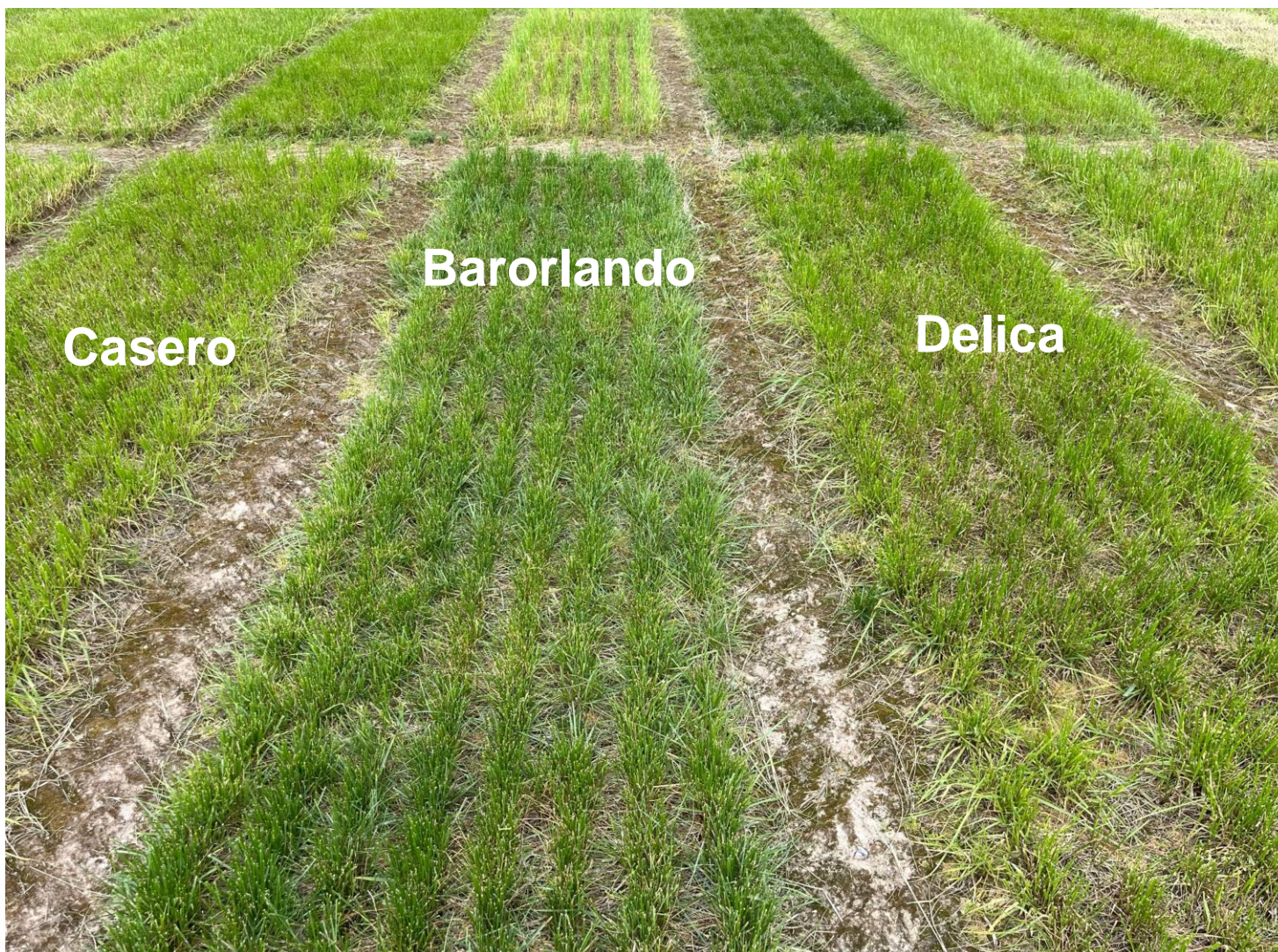
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Ganību airenes šķirnes

Casero

Barorlando

Delica

IMG_4318.HFC
LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Viengadīgā airene 26.04.24

L.multiflorum
v. *Westerwoldicum*
Druva

L.multiflorum
v. *Italicum*
Ugne

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Pļavas auzene

- ✓ **Agrīna**
- ✓ **Pieticīga, spēj labi pielāgoties dažādiem augšanas apstākļiem**
- ✓ **Labi pacieš sausumu**
- ✓ **Labi pacieš nomīdīšanu**
- ✓ **Labi ataug**
- ✓ **Prasīga mēslojuma ziņā**
- ✓ **Produktīvais mūžs 5...8 gadi**

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Pļavas auzenes šķirnes

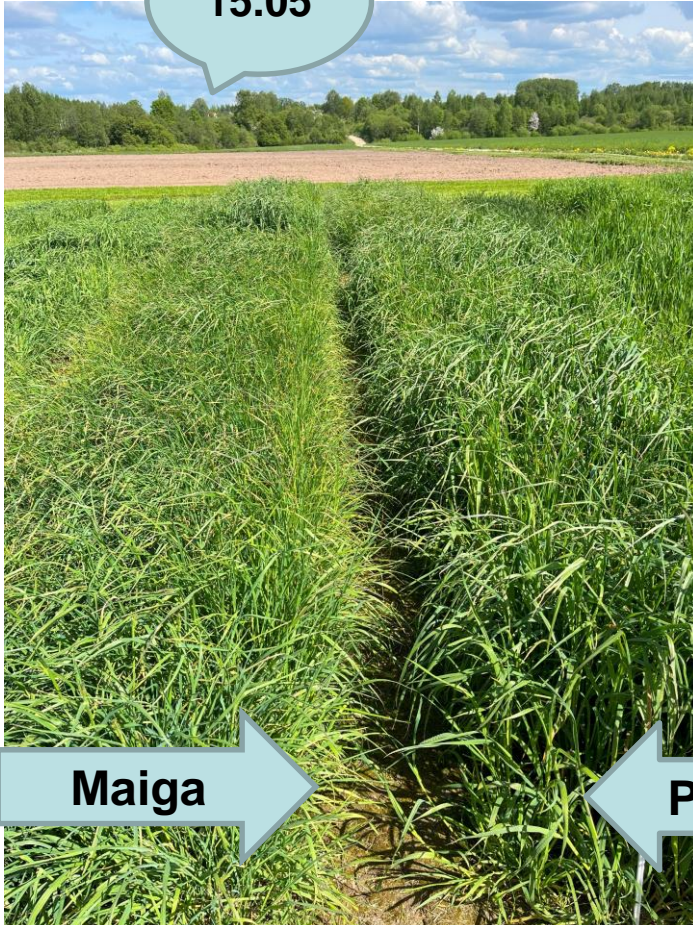
Npk	Šķirne
1	Barvital
2	Vaira
3	Kaita
4	Silva
5	Raskila
6	Arita
7	Patra

Atbalsta Zemkopības ministrija un
Lauku atbalsta dienests

Kamolzāle

15.05

- ✓ agrīna
- ✓ sausumizturīga
- ✓ ilggadīga
- ✓ prasīga - atsaucīga uz N mēslojumu
- ✓ necieš augstu gruntsūdens līmeni un applūšanu.

Apēdamība – asie kramveida zobiņi!

Maiga

Priekuļu 30

Niedru auzene

- ✓ Ilgmūžīga, 8–10 gadi
- ✓ Sausumizturīga
- ✓ Ziemcietīga
- ✓ Ražīga, augu garums līdz 1.5 m.
- ✓ Pieticīga augsnes prasību ziņā,
- ✓ Pacieš periodisku aplūšanu
- ✓ Spēcīga sakņu sistēma - blīva, noturīga velēna
- ✓ Zema lopbarības kvalitāte

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Niedru auzenes šķirnes

Npk	Šķirne
1	Fa šaurlapu
2	Fa Swaj
3	Fa Barlexas II
4	Fa Aprilia
5	Fa Medainis

Atbalsta Zemkopības ministrija un
Lauku atbalsta dienests

Auzeņairene

AIRENES (ganību / viengadīgā)

X

AUZENES (pļavas / niedru / sarkanā)

- ✓ **Ziemcietīgāka un izturīgāka pret slimībām kā airene**
- ✓ **Labākas ataugšanas spējas kā auzenei**
- ✓ **Kvalitātes ziņā pārspēj auzenes**
- ✓ **.....**

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Auzeņairenes šķirnes

Npk	Šķirne
1	Vizule
2	Vetra
3	PSP kopā
4	Saikava

Atbalsta Zemkopības ministrija un
Lauku atbalsta dienests

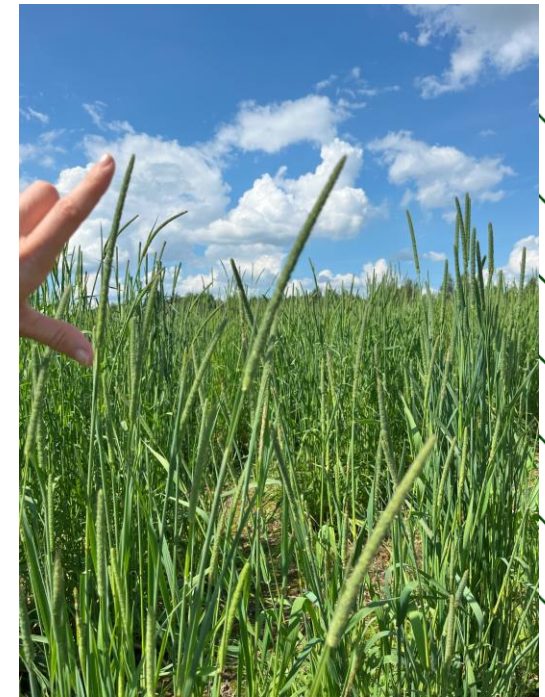

Timotiņš

- ✓ **Pieticīgs**
- ✓ **Ilggadīgs**
- ✓ **Viena no izturīgākajām stiebrzālēm purva augsnēs**
- ✓ **Mitrumprasīgs, slikti panes ilgstošu sausumu.**
- ✓ **Pacieš īslaicīgu applūšanu**

Npk	Šķirne
1	Varis
2	Jumis
3	Teicis

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Dažādas stiebrzāļu sugas

Npk	Šķirne	Suga
1	Rusne	Pļavas skarene
2	Brigena	Miežabrālis
3	F.ovina	Aitu auzene
4	F.trachyphylla	Raupjā auzene
5	Vaive	Sarkanā auzene
6	Violeta	Baltā smilga

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Agrīnums - dažādas sugas 28.05.24

Lapsaste
Valentas

Paldies par uzmanību!

LATVIJAS LAUKU
KONSULTĀCIJU UN
IZGLĪTĪBAS CENTRS

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Veldrēšanās

